

La llum que fa viure les formes

Jordi Llavina confirma en aquest segon poemari un estil de fonament ferm i conscient de la seua proposta estètica. Des d'un realisme líric, des dels detalls que omplien les nostres rutines, extrau el suc de la vivència i reflexiona sobre l'evolució humana.

DIARI D'UN SETEMBRISTA

JORDI LLAVINA

PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM VALÈNCIA DE POESIA

COL·LECCIÓ «POESIA», 76

88 PÀGINES / 978-84-98242-56-0 / 13 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Al pòrtic del primer poemari de Llavina Sam Abrams ja avisava de la preparació seriosa que l'autor havia adquirit abans de fer públics els seus poemes. Aquesta formació prèvia apunta la seriositat amb què Llavina es pren la poesia, alhora que serveix de base a resultats destacables. Ho demostrava llavors i potser una mica més, ara amb *Diari d'un setembrista*. Però reprenem encara les paraules d'Abrams, perquè no milloraré l'explicació amb esmenes. Afirmava que la seua poesia és una «contribució inèdita al realisme líric a Catalunya» a partir de tres aspectes: la intensificació del llenguatge, una imatgeria vigorosa i renovada, i finalment l'adaptació de la forma a l'objectiu de cada poema. La llengua que empra és fornida però emotiva, i també «molt sensorial, molt sensual i molt nítida». Així aconsegueix un subtil i durador efecte en la sensibilitat del lector, amb una intensificació de signe vitalista. Llavina entén la poesia com a registre de pèrdues, i *Diari d'un setembrista* ens anuncia el trànsit cap a la llum tardoral. Aquesta poesia connecta amb l'actualitat, potser perquè aparenta una transmissió automàtica a paraules de la visió que posa sobre les estampes del món que ens envolta. Aconsegueix traslladar-nos l'atenció cap als objectes amb l'aspecte natural d'una llum sense filtres, que adapta a un ventall de possibilitats formals prou divers. Mostra preferència pel decasíl·lab, però s'acomoda bé al ritme hexasíl·lab, empra sovint el vers lliure que alterna encara amb

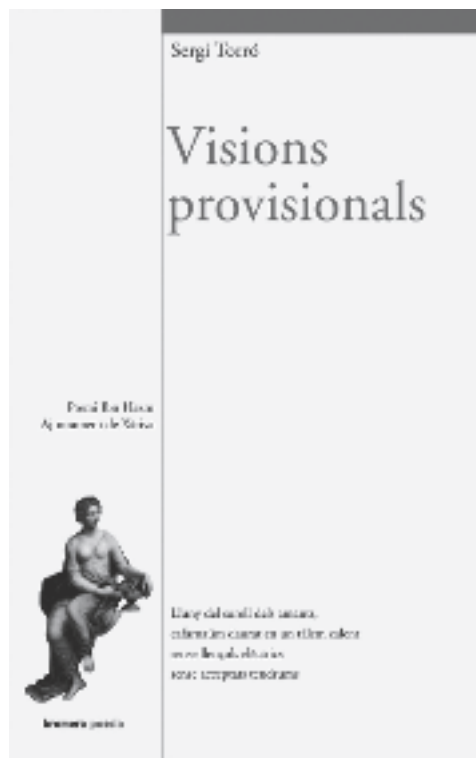
l'alexandrí, la tanka i la prosa poètica. Tot i que la majoria de composicions superen l'extensió d'una pàgina, en aplicar una cadència calmosa a la construcció d'imatges envolupants, cal destacar els breus poemes que s'intercalen i copsen el llampec d'una emoció. Però el que guanya el lector és l'habilitat i molta traça per a combinar formes i idees nascudes de la seua acurada observació. Amb una visió crua de l'entorn, i amb l'ús d'una ironia lleu que aporte distància, l'autor pretén l'objectivitat d'una experiència formal compartible. Crea ambients poètics que ens capten, relata imatges pacients i metàfores vitals. Sovint barrejat de recança i de pèrdua, sobretot de la innocència, analitza la nostra condició a partir de descripcions precises, i hi escola algunes gotes del distanciament que sent cap a la humanitat. A la primera part trau profit d'escenes espigolades amb mà ferma i agilitat, sense perdre's ni embolicar-se. Mentre que a «L'agulla de les hores», que completa el llibre, esmola l'expressió despullada dels estralls del temps. Deixa caure el retret per l'evolució que el cadell humà té fins a la ruïna moral que ens embruta l'ànima, mentre n'hem d'assumir una altra de física que ens acorrala amb la vellesa.

El to lúcid dels poemes de Llavina, la riquesa del seu realisme quotidià que transcendeix sentiments i perplexitats, fan aquesta lectura molt recomanable.

□ *Eduard Ramírez*

Poesia on the road

Premiat amb l'Ibn Hazm de l'Ajuntament de Xàtiva de l'any 2006, Sergi Torró presenta el seu tercer volum de poesia amb aquestes *Visions provisionals*. Abans hi hagué uns *Dubtes insostenibles* i unes *Cançons de redempció*, títols que ens poden avançar la mena de funció que aquest autor atorga als versos.

VISIONS PROVISIONALS**SERGI TORRÓ**

PREMI IBN HAZM AJUNTAMENT DE XÀTIVA**COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 75**

70 PÀGINES / 978-84-98242-35-5 / 13 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Sergi Torró és d'Ontinyent i té 35 anys. Fa temps que va decidir fer de la poesia el seu crit de denúncia. D'experimentació, si més no. Amb els seus versos, de mètrica i rima lliures, l'autor manifesta la descoberta de la decepció, amb els avantatges i desavantatges que això comporta. La paraula, doncs, com a eina de revolta.

Si ens endinsem en la lectura d'aquest volum, hi trobarem un seguit de trenta-un poemes aplegats en dues parts. Cada poema és un text independent i potser a la segona part hi descobrim alguna pinzellada d'intimisme, això sí, sempre amb un aire descarat i inconformista —que pot arribar a ser caòtic—, com el que habita en cada vers. Mancats de força, els mots, però, no culminen les perspectives inicials. La declaració de principis de «Goliard», si sè poema del llibre, on afirma odiar tothom, i on es considera un «alies ningú»,

fracassat en l'intent de formar-se com a intel·lectual, planteja unes expectatives de rebel·lia que no satisfan el lector quan llegeix el volum sencer. Si bé la crítica contumaç als fatxes que escolten Julio Iglesias, i a les famílies tradicionals ens anuncia un rebuig a la societat benestant, en la sèrie de poemes dedicats a València ciutat, el poeta es perd, sobretot en el registre. Per un costat hi ha la intencionalitat de la mà que escriu aquests versos, que hi podem intuir, i per un altre, el resultat que aporta el discurs, insuficient i ingenu, en aquest cas. La ingenuïtat no té per què estar renyida amb la poesia; en canvi, la manca d'exigència amb l'ofici de poeta, sí. Si un autor té la idea de deixar testimoniatge d'una visió personal del món i del moment que li ha tocat viure (la importància dels clàssics en la nostra cultura, les nits de festa al poble o la identitat nacional, per posar-ne tres exemples) i, a més, ho fa amb la poesia com a mitjà, no pot fer un exercici autocomplaent al ritme que li dicta el pols, com si es tractés d'un quadern de dietari o un simple bloc de notes. Hi trobem a faltar què deu haver-hi un o dos esglaons més amunt, en aquest llibre en construcció. Llegiu, si de cas, aquest exemple: «[...] Estudiarem, també / els clàssics llatins / Perquè sense ells

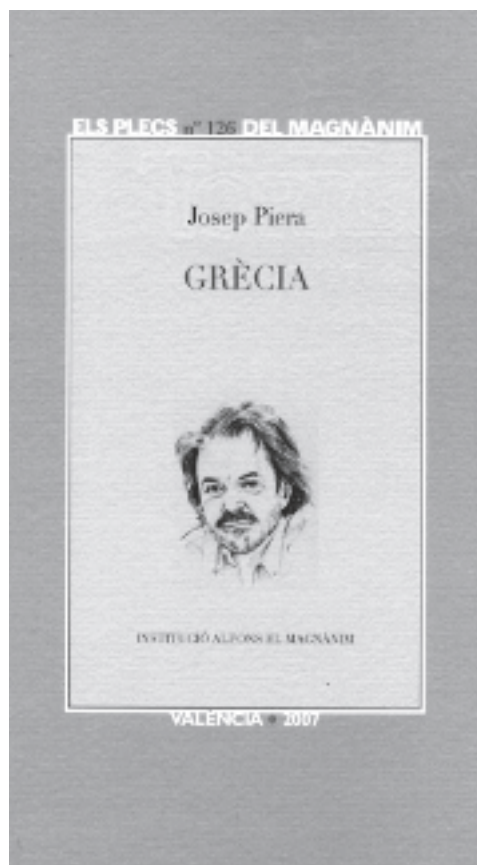
/ no tindreu ni puta idea / (com jo; estudiarem junts) / O tal volta sí, / però no serà prou puta / si no els coneixeu.» O aquest altre sobre la marca i el nom de la beguda per antonomàsia de les comarques centrals: «Amor, ara / tenim un enemic comú: / Cerol, / pertot arreu / Ha desaparegut Sanxo / La burra... / Sanxo / La burra / És burra, / això no ens ho llevaran els alcoians.» Insistim: tret d'un parell de moments en què el poeta sembla saber el que diu, moments en què albirem un món entre els versos com ara el poema número 14 de la primera part i el que porta el títol de «Complicitat», de la segona, no és aquest un llibre amb el qual es pugua consolidar una veu.

Definiríem la poesia de Sergi Torró com una poesia feta *on the road*: de velocitat trepidant, de vertigen, però efímera i desigual. Potser perquè cal una absoluta convicció en allò que escrivim o potser perquè el jurat que li va atorgar el premi amb aquest recull de poemes podia haver-s'ho pensat dues vegades. Com el vi, potser és qüestió de temps.

□ Begonya Mezquita

La vista cansada, el cor sanser

Un Josep Piera que se sent major revisita i reinterpreta la seua Grècia admirada i estimada.

GRÈCIA

JOSEP PIERA

COL·LECCIÓ «ELS PLECS DEL MAGNÀNIM», 126

31 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2007

De jove, Josep Piera va somiar una Safor amb una vitalitat literària (i cultural, en general) que poguera ser reflex d'aquells clàssics que descobria aleshores: Ausiàs March, Joanot Martorell, Roís de Corella... I fa ben poc corria ben content amunt i avall, el dia de la concessió dels premis literaris de Gandia: ara pot ben dir que una part dels seus somnis –si més no la part de creació literària– s'havia acomplert: Àngels Gregori, poeta saforenca, rebia l'Ausiàs March i s'afegia, així, a la publicació de *Flors a casa*, de Maria Josep Escrivà, que havia rebut els Jocs Florals de Barcelona, o Ignasi Mora, que va guanyar el premi Mallorca de narrativa, o fins i tot qui subscriu aquestes línies, que acabava de rebre el premi de poesia dels Ciutat d'Alzira. A més, s'hi podrien afegir veus noves que han anar apareixent, com la de Joan Mahiques o, darrerament, Christelle Enguix.

I dic tot açò perquè potser al principi no, però ben prompte la seua obra s'acara, amb curiositat, a llegir les cultures que ens envolten, des del seu paradís que és La Drova. El primer focus clar d'interés és, sense deixar de banda la pròpia ni la

castellana, la cultura grega: tant en *El cingle verd* com en *Estiu Grec* tracta la cultura grega amb tanta passió com és capaç. I no és poca.

Després ha visitat específicament els altres «nosaltres»: tant els musulmans (en general, tot el món àrab, però en particular els musulmans que van viure i escriure en aquest nostre territori), com els italians (específicament Nàpols) o, fins i tot, els confins del nostre Mediterrani: Israel. I tot això ho dic perquè ara, molts anys després (cal no oblidar que, per exemple, *Estiu grec* és del 1985), ha tornat als orígens. Potser als seus, però de segur als de la cultura occidental: *Grècia* és el títol del recull. I no li calen massa aclariments.

En el llibre mescla poemes amb textos de caire memorialista (allò que hom anomena «literatura del jo») que, ben mirat, són els dos eixos a sobre els quals ha bastit tota la seua obra. I té gràcia, el llibre, tot i la seua brevetat perquè l'escriptor se sent major i té consciència dels anys transcorreguts. I s'acara amb els seus textos antics per crear-ne uns de nous, així com també s'acara a les sensacions antigues per explicar les noves. Per exemple, en *L'estela de l'Illissos*, on de segur abans haguera vist la força i la bellesa de la joventut, ara veu un xiquet, un home, un vell i un gos: tot el trajecte. Per a testimoniar-ho està el gos (cite els tres últims versos): «Les tres edats, les tres edats / de la vida dels humans, vaig pen-

sar. / ¿I el gos? el gos n'olora el final.» També s'hi esbossen algunes reflexions relativament evidents però molt ben exemplificades, com que, amb l'edat, fem lectures diferents de les mateixes lectures, de la mateixa manera que ens aproximem de diferent manera als autors (i la reflexió és sobre Cavafis). I els exemples continuarien.

Podríem dir que Piera és el de sempre, però que ara se sap major, que la seua visió és la mateixa, però que les seues ulleres han canviat. I això, que de vegades arriba a esgarrifar el lector, trobe que és una cosa positiva.

Així doncs, qui llesgesca aquest plec de fulls trobarà un Piera més a prop d'*El cingle verd* que no pas de les memòries de la *Putxa postguerra*. També un Piera més major que, voluntàriament, crea paral·lismes amb aquell que va ser. En resum: un text breu que li obre nous possibles camins o llibres, que ens ajuda a plantejar-nos coses com la mort i la vida, coses com que en la nostra llengua cap des de Cavafis a un trist gos que olora un bastó. I un últim afegit: amb la curiosa edició (que és d'aquelles que ja no se'n fan), ¿no haurien pogut trobar un corrector de textos a l'alçada de les circumstàncies? Ni Piera ni Alfons el Magnànim s'ho mereixen. Des d'ací, el meu homenatge per a tot dos.

□ Josep Lluís Roig

La fluïdesa entre els nusos

Aquest poemari ens permet resseguir l'evolució de la producció poètica de Begonya Mezquita entre el 2001 i el 2006. La seua veu transmet intensitat, fermesa i reitera elements com ara la meditació personal, la sensualitat i les referències a la natura.

UNA ILLA

BEGONYA MEZQUITA

COL·LECCIÓ «RAZEF», 12

36 PÀGINES / 978-84-95510-97-6 / 4 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

La col·lecció «Razef» de poesia manté una delicada presentació, ben amano-sa, i una línia d'interessants aportacions a la nostra cultura poètica. S'hi intercalen traduccions amb les diferents presentacions de poemes d'autors en la nostra llengua. Així aconseguixen enriquir-nos, tant per l'intercanvi amb expressions foranes com pel seguiment d'autors i autores que mantenen viva la nostra flama poètica, més enllà de premis. Això sí, la presentació reduïda obliga a fer tasts breus, encara que l'impediment a trobar-hi continguts extensos queda rescabalat per la selecció. En el cas del llibre de Begonya Mezquita, *Una illa*, només una quinzena de poemes aplegats de la seua producció dels darrers anys.

La imatge del títol remet a la poesia mateix, assetjada però ben dotada de vitalitat, com diu Joan-Elies Adell en la introducció. Perquè Mezquita es deixa guiar per l'estima a la llengua i la necessitat d'entendre el món que ens envolta, que sempre implica la recerca per tal d'explicar-nos també qui som. L'autora porta a la pràctica aquesta dèria, no sols a través dels versos, sinó també amb múltiples activitats socials i culturals relacionades amb la literatura i especialment amb la poesia, com ara a l'Associació d'Amics de Joan Valls.

Aquesta actitud militant impregna els seus versos d'un vitalisme obert tant a les noves experiències com a les nostàlgies. Són reflexius a partir d'una subtil reivindicació del moment viscut, i transmeten una sensualitat quotidiana, ben il·lustrada amb imatges extretes de la natura. La fascinació de l'autora per les impressions que troba al seu voltant porten la primavera com a imatge múltiple del viure. Més que un sentit complet amagat als seus versos, Mezquita ofereix la llum i les sensacions lligades a la vivència: l'espera, el desig, el canvi, el silenci que acompanya l'observació... A més, cal afegir la tasca constant de buscar respostes en el llenguatge, la confiança en el poder creador de la paraula: «Paraules que s'amaguen / que avui no sé dir, / que no guanyaran el món / ni faran camí, / ni iniciaran amor.» En *Una illa*, la sintonia amb les sensacions produïdes en el contacte habitual amb la naturalesa i l'experiència íntima és potser el més destacat en una primera lectura. I la vivesa de la paraula descobreix una força atractiva, una intensitat sensitiva, una veu poètica conformada: «Els mots tremolen al redós de la llar. / Mai no sabrem dir els secrets de l'aigua: cercàvem la nit perquè ens moríem de gana.»

□ *Eduard Ramírez*

Comité de tristesa

Aquest llibre de poemes és un lament de dolor contra l'inevitable pas del temps, contra la feblesa i la caducitat de les coses. El seu autor, Alfons Navarret, que ja té sis llibres de poemes publicats, va rebre amb *Malaurança de l'hora vella*, el premi Jordi de Sant Jordi de la Vall d'Uixó, l'any 2006.

MALAURANÇA DE L'HORA VELLA

ALFONS NAVARRET

PRÒLEG DE JOSEP MIR

PREMI JORDI DE SANT JORDI DE LA VALL D'UIXÓ, 2006

COL·LECCIÓ «POESIA», 60

71 PÀGINES / 978-84-9795-314-6 / 12 EUROS

EDICIONS BROSQUIL, VALENCIA, 2007

El pròleg ens anuncia una visió críptica del fet poètic, una visió tancada en ella mateixa. La paraula de l'home és la decepció i la desorientació. Les idees d'En Josep Mir, quan enceta el pròleg parlant dels valors de l'època que traïem, erigeixen la consciència en l'autèntic esperit de l'home d'ara mateix, lluny dels ídols i dels herois de segles passats. Ara per ara assistim al fracàs de la bellesa i, tal com l'home del pròleg diu, estem instal·lats en la «merda». Iniciem, doncs, la lectura d'aquests poemes amb un cert regust de fracàs de l'individu en el món. Aquesta «malaurança» del títol habita les ciutats i els racons de l'esperit de l'home. Hi trobem el distanciament just de la veu poètica que, passat el temps, experimenta la inutilitat del viure, sense poder ni voler fer-hi res. Llegiu el poema que enceta el recull quan diu: «l'horitzó amarg

amb què suportem tanta inutilitat acumulada». El llibre s'estructura en quatre parts formades per nou poemes cadascuna, més el poema inicial de què parlàvem. Presentades per cites que van des d'Andrade i Fernán-Vello fins a Josep Ballester i Jaume Pérez Montaner, passant per Foix i Ferrater, aquestes quatre parts no són sinó quatre alednades en què les paraules no deixen de donar voltes al mateix tema que apuntàvem més amunt: l'estranya incapacitat d'aprehendre la realitat. Hi ha, per exemple, el símbol de la paret com a representació de l'insomni, de la pedra inert, de tot allò que ens entera nyina els ulls, muts com una tomba. D'altra banda, hi ha un cert apunt del paisatge amable i les carícies, del desig del «tu», elements que il·lustren la tercera part amb un alè potser més fresc que la resta de versos. Tot i això, Alfons Navarret fa temps que sap què és el que vol dir. Amerat de lectures i bon deixeble dels mestres, aquest poeta indaga repetidament en els laberints tètrics de l'expressió opaca i hermètica que respon a l'individu desencisat, però no per això àvid de llum. Amb les paraules, el *jo* poètic mira com passa el riu, assegut des de la riba, i espera nous horitzons a trenc de pupil·la.

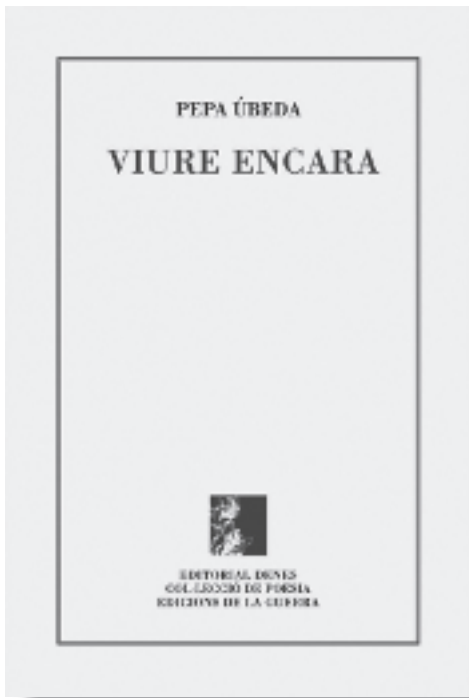
Tornem al temps. És la fugacitat de les coses i la incapacitat de preservar res quan tot és mort. El temps apareix diverses vegades al poemari. Analitzem de quina manera. Diu el poeta que el temps «sembla tossir, el temps confabula, el temps és un instant de glòria, alguna paret ens convida a recórrer el temps, se't va escapar el temps com imminents colomes, el temps mut, es deixen el pas del temps, el temps cus paradisos falsos [...]». En qualsevol cas, es destil·la una amarga experiència vital que es tradueix en el poemari en paraules o imatges com l'espera, la fugida, el naufragi, la nostàlgia, el cansament, el buit, la solitud o l'odi.

És llarga la llista de poetes que, al llarg de la història, han fet del vers un refugi contra l'inevitable dolor que provoca el viure. És el cas d'Alfons Navarret, que indaga per aquest paisatge, «abocat a les baranes d'una vida» que, com diu ell, «mai hauries volgut viure».

□ Begonya Mezquita

Parèntesi vital

La pintora i poeta Pepa Úbeda s'enceta amb *Viure encara*, llibre guardonat en el V Certamen de Poesia César Simón, en el món de la literatura. Fins ara només coneixíem les seues il·lustracions en el llibre de Cristina Escrivà *La paz es nuestra. 30 mujeres en un infinito*.

VIURE ENCARA

PEPA ÚBEDA

PREMIU CERTAMEN DE POESIA CÉSAR SIMÓN
COL·LECCIÓ «POESIA EDICIONS DE LA GUERRA», 69

62 PÀGINES / 978-84-96545-55-7 / 9 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

El llibre està dividit en tres parts que mantenen un equilibri simètric de 14, 12 i 14 poemes al voltant del tema de la mort. La primera part, «Dietari d'absències», és més un reguitzell de presències evocades per la memòria instal·lades en descripcions d'encontres amorosos. L'instant de l'amor atura el temps, eixuga el no-res, s'emmiralla en l'eternitat i, sovint al capvespre, ve explicat per un recórrer de dits per la geografia encesa d'una pell aliena. El desig rau sempre present –«ones de foc»– i s'assimila al llenguatge fent que el vers esclate «en un mirall de ressons», de la mateixa manera que un recorregut empentat d'embranchides, en arribar la nit, quan es torna «agosarada» i recorre a les paraules per reconduir-se; i per això afirma: «escanye mot a mot / totes les definicions de l'absència». Només amb les paraules es pot donar constància del pleniluni o del naufragi, del gaudi o de l'angoixa, de «l'estiu que avança l'abra-

çada» o de «la nuesa de l'hivern»; i, «finalment» proclamar el seu voler.

En «Diàleg amb les ombres» s'estableix un seguit de referències a la mort, al dol i al fossar –per abandonar l'abstracció– que fa palesos els records del pare i d'altres éssers estimats, inclòs un record del futur de la seu pròpia fi, «de braçet amb la mort». No defuig acarar-se a l'expectativa de l'acabament; ans al contrari, la mort mostra una cara amable, de companya de camí, que deixa pas, emperò, a la violència. És en aquest punt on el subjecte poètic desvetlla la militància de la poeta i s'apropa en un paral·lelisme que és un crit davant la brutalitat masclista de la violència de sexe –mal anomenada de gènere–. Aquesta segona part conclou amb el poema que dona nom al llibre, «Viure encara», on les parets de la vida diària parlen d'una convivència regulada, tèbia i familiar, acaronada pel «somriure de la carn» que perpetua la voluntat de seguir endavant, i amb un desig de constatació de l'existència: «Apaguem llums. / El cos troba el repòs de viure encara.»

En la tercera part, «Camineu en mi», el diàleg es torna més concís, defuig allò circumstancial i cerca moments, instants on la mort vibra en un record mai inquietant, sempre tan quotidià, tan

agermanat entre l'esclat de la vida i la desfeta. I vet ací que s'arracona en «el somriure dels meus i la conformitat dels morts». A poc a poc, però, la violència escomet les paraules, «boira sobre sorra violada per la bèstia», «ganivets de vidre / mentre s'ajup la ràbia en trinxeres arruixades per la por: / Dormir en pau una migdiada de bombes / mentre file somnis sobre sudaris de fang». I damunt, aventura, en assolir l'expectativa ferma de la mort, un missatge per la persona estimada.

Viure encara és un llibre de poemes madur escrit amb sinceritat i bastit amb l'experiència d'una vida a cavall entre el desig i l'amor que es mira en l'espill d'una mort indefugible.

□ Pasqual Mas i Usó

Tanta vida, com si no fos seua

Resignació de viure. Camillo Sbarbaro (1888-1967) commou per l'expressió senzilla d'una profunda capacitat d'anàlisi que trau a la superfície la complexa geologia de l'ànima humana. Saludem amb entusiasme els *Nou poemes de Pianissimo*, d'Edicions 96, i la versió tan literàriament acurada que n'ha fet el poeta Marc Granell.

NOU POEMES DE PIANISSIMO

CAMILO SBARBARO

TRADUCCIÓ DE MARC GRANELL

44 PÀGINES | 978-84-95510-96-9 | 4 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

Recorda el poeta italià Camillo Sbarbaro aquella capacitat del seu compatriota Luigi Pirandello de parlar de l'home amb distanciada lucidesa, sense posar ni llevar, sense redimir ni condemnar. Tampoc demana per a ell mateix la comprensió, ni la complicitat dels altres. Fa la impressió d'haver connectat la seua ànima al món, circulant per un túnel transparent experiències reveladores en ambdues direccions. Veu amb els ulls més interiors, «Calla, ànima cansada de gaudir/ i de sofrir (a l'una cosa i a l'altra vas/ resignada).» És un poeta que ho donaria tot per romandre sempre conscient, durant el somni i la vigília, que s'interroga si està viu, «Un cec em sembla que sóc, assegut/ a la vora d'un riu immens./ A sota flueixen les aigües turbulentes,/ però ell no les veu: el poc sol/ pren fel·lç. I si li arriba/ a vegades remor d'aigües, la

creu/ zum-zum enganyós de l'oïda.» Els ulls i l'oïda poden enganyar-nos. I res perdura; els moments de pau, goig i plaer vénen seguits habitualment per «un defalliment», «una aprensió pueril», «un gel sobtat», «un sobtat terror»... Sap que la llum només n'és una part, i sabedor dels precaris equilibris de la vida emocional de l'home, sembla convocar ell mateix la part de l'ombra cada vegada que la vida li somriu. La mort de la seua mare, de tuberculosi, quan ell era menut, explica moltes coses; no res dura per sempre, i de vegades dura ben poc. D'una banda percep com ningú la presència del corcò, d'altra sembla immune a la seua corrupció, «Un sobtat terror em talla/ l'alè i dilata en la nit els ulls:/ separada de la resta de la casa/ separada de la resta de la terra/ està la meua vida i jo sóc sol al món.»

Oh, Sbarbaro, per vacunar els dogmàtics i els maniqueus! Respireu! No som perfectes. Ni ganes! «No, Vida, perquè sigues en la nit/ la flamarada veloç, i tampoc per aquells/ aspectes de la terra i del cel en els quals/ la meua tristesa horrible s'apaivaga/ [...] pel remordiment que es troba al fons de cada/ vida, per haver-la inútilment gastat,/ com el solatge al fons del got,/ per la gran felicitat de plorar,/ per la tristesa eterna de l'Amor,/ per no saber i

la foscor infinita...// per tota aquesta amargura t'estime, Vida.»

El llibre té un poema central, bellíssim, dedicat al pare, «Pare, encara que tu no fosses el meu/ pare, encara que fosses per a mi un estrany,/ entre tots els homes jo moltíssim,/ pel teu cor infant, t'estimaria.» Només qui estima patix, només qui patix viu, este sembla ser l'axioma vital de Camillo Sbarbaro, «Vull el Dolor que m'agafe fortament/ i em col·loque en el centre de la Vida.// Hora que no em dius res, hora/ que no em fas gaudir ni sofrir,/ jo resignat espere que passes..» Paul Eluard va escriure el més bell títol d'un llibre de poemes, *Capital del dolor*, però Sbarbaro escriu Dolor amb majúscula.

□ Miquel Martínez